

Michaela Šusterová, 22 rokov, Gajary

Kopec nad traťou

Šimon býval štyri domy od nás a s mojím bratom Martinom boli najlepší kamaráti od doby, keď ešte ani nechodili do škôlky. Naše mamy každému vraveli, že sa skamarátili už v pôrodnici, kde na svet prišli len deň po sebe. Nerozluční, tmavovlasí, vždy strapatí a občas až príliš živí chlapci. Veľmi dlho boli blázni do indiánov, hltali Karla Maya, sledovali kazety s nahranými dobrodružstvami Winnetoua a Old Shatterhanda. A týmto sa vlastne pomaly a okľukou dostávam k svojej osobe. O tri roky a sedem mesiacov mladšiemu dievčaťu, ktoré ešte len malo nastúpiť do prvej triedy. Bola som tak pre nich úplne vygumovaná a nezaujímavá. Lenže vyskytli sa občas dni, keď naša mama aj babka boli v práci a nebol tu nikto iný, kto by na mňa dával pozor, takže som sa stala bratovou starost'ou.

Martin ma z povinnosti teda brával občas k Šimonovi a všetci traja sme potom vymýšľali všelijaké hry. Je pravda, že ak sme sa hrali na niečo, vždy som dostala tú najpodradnejšiu úlohu. Samozrejme som bola vždy tým zlým protiapačským lotrom, ktorého bolo treba uviazať v pustine a nechať napospas osudu. Treba však podotknúť, že som sa poctivo bila, obrazne aj doslova, za všetky presvedčenia, ktorým som síce ani trochu nerozumela a nebola som o nich vlastne ani trochu presvedčená, ale ktoré boli vlastné povahe mojej postavy. Svojej role som sa vždy zhostila najlepšie, ako som dokázala. Niekoľkokrát sa stalo, že Martin so Šimonom po vyhrajenej bitke odcválali na svojich koňoch kamsi doprčie (to znamená buď k nám alebo k Šimonovi domov) a mňa nechali priviazanú raz o strom, inokedy o plot. Domnievam sa, že ma tam zabúdali úmyselne.

Jedného dňa ma táto hra však už prestala baviť. Sedeli sme u nás na dvore a vylupovali hrach, keď som im oznámila, že chcem byť indiánka ako oni. Chlapci ma ale nechceli medzi seba prijať. Vraj nevyzerám ako indiánka. Mali pravdu. Blond'avé vlasy, bledá pleť, no proste ani náznak nejakej indiánskej krvi. Chvíľu sme mlčky sedeli a navzájom na sebe hľadeli. Chalani sa tvárili trochu povýšenecky a ja som sa snažila, aby mi z očí nevypadla ani slzička.

„Ale ani Old Shatterhand nebol predsa indián. Bol to biely muž!“

Skríkla som to náhle, až som prekvapila aj samu seba. Spadla som pri tom z vedra, obráteného hore dnom, na ktorom som sedela, a celú miskú vylúpaného hrášku som vysypala na zem. Chalani zarazene pozerali, Martin zaseknutý s dlaňou plnou hrachu na polceste k ústam. Normálne by sa začali rehoť, ale teraz nevedeli, čo robiť. Nemali po ruke žiadnu dobrú námietku. A vedeli, že ak by sa pokúsili použiť proti mne moju ženskosť (uznávam, v šiestich rokoch trochu prehnaný pojem), pustila by som sa do nich päšťami. Začala som zberať po jednom hrach z prachu a sledovala Šimona, ktorý sledoval zase Martina. Nevidela som Martinovo prikývnutie, ale Šimonove *tak dobre* som počula úplne zreteľne. K môjmu prijatiu malo prísť ďalší víkend.

V sobotu som nemohla dospať a ráno som zjedla len dve palacinky namiesto obvyklých štyroch. Ani som nečakala na Martina a vystrelila som z domu smerom k Šimonovi. Počas tej krátkej cesty som vystrašila pána Ondreja, ktorý mal očividne za sebou opäť raz náročnú noc, a už len udržať sa na

bicykli bolo pre neho neľahkou skúškou schopností. Len tak-tak sa vyhol stĺpu vysokého napätia, ale vletel do ružových krov. Na to vyletela von naša susedka a spustila taký rev, že musela zobudiť celú ulicu. Radšej som ani nezakričala *Prepáčte*, aby si pán Ondrej náhodou aj o mne nepomyslel, že mu chcem vynadať.

Šimon už stál pripravený na ceste pred domom. Keď sme zbadali, ako Martin vybieha z nášho vchodu, rozbehli sme sa na kopec za dedinou, pod ktorým viedla železničná trať. Tam sa malo moje zasvätenie uskutočniť.

V to ráno, stojac naboso na ešte orosenej tráve, stali sme sa bratmi po sline. Teda, aby som uviedla veci na pravú mieru – potrebovali sme nejako náš vzťah spečatiť. Lenže na to, aby sme ho pokrstili krvou, na to boli môj skutočný aj nastávajúci brat akosi zbabelí. No, zbabelí asi nie je úplne správne slovo, bolo im totiž proti srsti porezať sa hrdzavým klincom, ktorý sme našli minulý týždeň pri trati. Ja by som bola ochotná spraviť snáď všetko, ale mala som ešte v pamäti, ako mi mama vysvetľovala, čo je tetanus, takže som sa im nevysmiala, že sú zbabelcami. Chcela som si aspoň strhnúť chrastu na zápästí, kde som sa dva dni predtým porezala o papier, ale Martin pokrútil hlavou. Museli sme teda nájsť iné riešenie. Šimon s Martinom nastavili dlane a napľuli si do nich navzájom. Potom som napľula každému do dlane ja a oni zase mne. Podaním rúk sme takto náš zväzok povýšili na najvyššiu možnú mieru.

Bolo to na začiatku leta, chalanom akurát začali prázdniny a Martin so Šimonom na tie dva mesiace spravili časový harmonogram. Šimon jazdieval každé leto na dva týždne k starým rodičom na opačný koniec republiky a my sme zase chodievali na štrnásť dní k dedkovi z tatkovskej strany. Tento rok naše návštevy bohužiaľ vyšli tak, že sme sa nemali mesiac v kuse vidieť. Bola som z toho dosť smutná. Mama mi ale kúpila známky a so Šimonom sme sa dohodli, že si budeme navzájom písať. Teda, že Martin bude písať a ja mu budem diktovať, keďže som ešte nevedela písať. Martinovi som ešte navrhla, že o to, kto osliní a nalepí známku, si môžeme dať kameň-papier-nožnice. Martin mi ale túto funkciu veľkoryso prenechal už v predstihu. Každopádne, mali sme pred sebou prvé dva spoločné júlové týždne.

Mojou prvou zaťažkovou úlohou bolo získať nejakú koženú brašnu. Nemala som ani len potuchy, kde by som ju mala akože zohnať. Dostala som na splnenie úlohy čas do ďalšej soboty. Z vymeraného času mi ubehli už tri dni a ja som stále nijak nepokročila. Vo štvrtok poobede som sa preto vybrala k babke, aby mi poradila. Tá mi s úsmevom podala veľký kľúč od povaly.

„Tam určite nájdeš všetko, čo potrebuješ, a možno aj niečo navyiac.“

Vybrala som sa teda po vŕzgajúcich drevených schodoch hore. Pred dverami som sa nadýchla a v duchu prosila všetky nadpozemské bytosti, nech tam nie sú žiadne pavúky. Nebála som sa ani tak samotných tvorov, ale celkom ma desilo, že ma všetky tie živočíchové obklúčia, zabalia do pavučín a zo mňa sa stane múmia. Nerada som tam preto chodila dokonca aj s babkou alebo mamou, ale teraz tam mám ísť úplne sama. Vždy tam bolo minimálne milión pavúkov a teraz, keď som otvorila dvere, ich

tam muselo byť aspoň tak stokrát viac. Opatrne som strčila hlavu do dverí, ale žiadnu tašku som nevidela. Srdce mi pojašene tlklo, keď som pomaly prechádzala miestnosťou. V zadnej časti som našla dve staré skrine. Otvorila som prvú. Zjaskla som, keď mi na hlavu spadla nejaká kniha. Musela tam ležať snáď celý život, súdiac podľa ohromnej pavučiny, ktorú stiahla so sebou, takže som vyzerala ako pod závojom. Rýchlo som sa otriasla ako pes, keď vylezie z vody. Otvorila som aj druhú skriňu, ale dávala som si pozor na hlavu. V nej som našla malú peknú hnedú taštičku. Bola kožená a vpredu mala vyšitú žltú kvetinku. Okamžite som ju považovala za svoju. Prehodila som si ju cez plece a začala som štrachat' hlbšie do skrine. Objavila som kožený batoh, ktorý bol očividne už dávno vo výslužbe. Bol čierny, ale popruhy mal tak zošúchané, že miestami boli takmer až biele. Vyhodila som si ho na chrbát bez toho, že by som ho otvorila. Svoju návštevu povaly som považovala už za príliš dlhú, aby som hľadala niečo ďalšie, ale zo zvedavosti som ešte rýchlo otvorila jednu zásuvku starého bielizníka stojaceho dva kroky od dverí. Vystrašene som uskočila, batoh sa mi zachytil na kľučku a ja som zostala visieť na dverách. Zúrivo som sa mykala, ale nebolo mi to nič platné. Snažila som sa teda upokojiť, aby som sa mohla vyslobodiť. Keď sa mi to podarilo, pozbierala som posledné kúsky odvahy, ktoré vo mne zostali, a priblížila som sa k otvorenej zásuvke. Pozrela som sa bližšie tomu, čo ma predtým vyľakalo. Prvotný dojem, že v zásuvke leží mŕtvy had, sa ukázal ako mylný. Na mieste som si prisahala, že sa nikto nikdy nedozvie, že som sa zľakla opasku. Ako dôkaz, že naozaj nemám strach, opasok som si vzala. Potom som z kľučky zvesila batoh a čo najrýchlejšie opustila povalu. Bezpečne som sa však začala cítiť až vo chvíli, keď som babičke slávnostne vracala kľúč.

Doma som batoh otvárala trochu s obavami, čo z neho na mňa môže vyskočiť, ale okrem niekoľkých mŕtvych pavúkov a asi kila pavučiny som nenašla nič. Taštičku som si s láskou zavesila na stoličku a pozrela sa bližšie na opasok. Bol celkom tenký a vyzeral naozaj jedovato. Obviazala som si ho okolo pása na dvakrát a postavila sa pred zrkadlo. Musela som uznať, že nevyzerá na mne vôbec zle a prisvojila som si aj ten. Batoh som hodila do vane, aby som ho osprchovala. Keď som ho zavesila na šnúru na bielizeň, spokojne som si zaliezla do postele a zaspala som.

Druhého septembra sme všetci traja kráčali spolu do školy. Martin ma ako veľký brat viedol za ruku a Šimon mi vzal tašku. Bývala som v škole maximálne do pol jednej, ale chalani sa domov vracali neskôr. Na hry sme nemali už toľko času a časť z neho som musela ešte obetovať úlohám. Tá počiatočná radosť a nedočkavosť ma veľmi rýchlo opustili.

Okrem toho, že sme sa vídali občas v škole cez veľkú prestávku, pravidelne sme sa stretávali každú sobotu na kopci nad železničnou traťou. Bolo nám ukradnuté, či prší alebo praží slnko. Bol to jediný deň, keď som nemyslela na školu. Zelený opasok som si vždy omotala okolo pása, aj keď to nebolo vôbec potrebné, taštičku so žltým kvetom som si prehodila cez plece a napchala do nej úlomok zrkadla, zabalený v červenej látkovej vreckovke. Tieto dva úkony boli pre mňa zásadné. Boli to akési obradné činnosti, to dvojnásobné omotanie opasku a zabalenie črepu do červenej látky, a verila som, že ak takto nezačnem sobotu, budem mať celý nasledujúci týždeň smolu. Von sme vyrážali skoro ráno

hneď po raňajkách s batohom, v ňom lekvárový alebo salámový chleba, a vracali sa nejdennokrát až so západom slnka. Domov sme to mali asi kilometer, možno kilometer aj pol, a keď sme začali byť hladní, strihli sme si o to, kto bude vyslancom, aby zabezpečil vojnovú korisť a naplnil zásobami prázdny batoh. Najčastejšie som tým vojacom bola ja, ale vždy, keď som začala mať podozrenie, že sa na mňa moji bratia po sline dohodli, išiel vždy jeden z nich a o týždeň, keď som opäť bežala domov po žemle s rezňami, kekse a džús, už som si ani nespomenula, že túto činnosť vykonávam akosi pričasto.

Jeseň už bola v pokročilom štádiu, keď sa raz Šimon vytasil s cigaretou. Nevyzerala nijak lákavo. Šimon nechcel priznať, kde k nej prišiel, ale s Martinom sme si mysleli, že urobil s niekým výmenný obchod v škole. Nemala som v pláne vopchať si tú vec do úst a ani Martin sa mi nezdal presvedčený o skvelosti tohto nápadu. No Šimon už vytáhoval zápalky. Škrtol a o chvíľu mi do tváre vyfúkol dym. Začala som kašľať a Šimon posunul cigaretu Martinovi, ktorý nasledoval jeho prípad a potiahol si. Niekoľko minút striedavo fajčili oni dvaja, hoci Martina som upodozrievala, že fajčí len naoko, že v skutočnosti si cigaretu len strčí do úst. Dúfala som, že sa jej teda vyhnem, ale Šimon potom cigaretu nastrčil pred mňa. Pokrútila som hlavou. Všetci sme mlčali a ja som ešte raz pokrútila hlavou.

Odmietala som si potiahnuť. Šimon síce vyzeral úplne v poriadku, ale Martin sa trochu motal, oči celé červené a uslzené. Nepresvedčili ma a Šimon cigaretu dofajčil sám. Za trest som však musela obom dať jedno zo svojich krásnych bažantích pierok, ktoré ma zdobili. Výsledkom toho dňa bolo, že na čele mi zostala mamina minimálne storočná bežecká čelenka, ktorú som si raz na dobu neurčitú požičala z červenej kôpky špinavého oblečenia, za ktorou sa teraz netýčilo ani jedno jediné pierko. Domov som kráčala celkom skleslo, no so sľubnou myšlienkou na babkine sliepky. Prinajhoršom zabehnem do kurínca a aspoň pár takých nijakých pierok si provizórne potom za čelenku zastrčím. Ak ale budem mať šťastie, možno ulovím aj kohútie pierko!

Po zime, keď sa dostatočne oteplilo a my sme už mohli zase lietať vonku, motali sme sa často okolo trate a väčšiu pozornosť si získali vlaky. Tie sme sledovali z kopca. Za celú dobu, ktorú sme tam v sobotu strávili, prešlo šesť vlakov, z toho päť nákladných. Vždy sme počítali počet vagónov a potom sa hádali, kto z nás sa dopočítal presne. Ani raz sa nestalo, že by aspoň dvaja z nás napočítali zhodný počet vagónov. Naše počty sa líšili vždy aspoň o tri. Niekedy sme zbehli až dole k trati a hľadali tam poklady. Bratovým najväčším úlovkom bol postriebrený zapaľovač, mojím krásny slamený klobúk a Šimonovým ploskačka. Bohužiaľ alebo našťastie, nikdy sa neviem rozhodnúť, úplne plná.

Keď sme ju otvorili, ucítili sme vôňu pálenky. Tá ma na rozdiel od cigarety celkom vábila. Šimon ako nálezca ochutnal prvý a potom nechal nápoj kolovať ďalej. Nechutila až tak dobre, ako som očakávala. Teda, nedokázala som jej chuť určiť. Keď som si upila, a že som si upila poriadne, mala som pocit, že mi niečo vypaľuje vnútornosti, takže som sa nevelmi sústredila na to, ako pálenka chutí. Do očí mi vystúpili slzy a začala som strašne kašľať. Chalani sa mi začali smiať, akoby toho mali napitého na litre.

Po týždni sme ploskačku otvorili znovu a tentokrát som si už dala pozor, aby som pálenku nepila ako pomarančový džús. Myslela som, že sa dočkám sladkej alebo aspoň zaujímavej chuti, ale zostala som sklamaná.

„Nechápem, prečo toto pán Ondrej stále pije. Ved' to nie je vôbec dobré.“

Vyjadrila som svoj skromný názor a podala ploskačku bratovi. Nečakala som od chalanov žiadnu odozvu a ani som žiadnu nedostala. Akurát Šimon slabo mykol plecocom.

Po ďalšom lete Martin nastúpil na osemročné gymnázium a kebyže s ním nebývam v jednom dome, neviem, ako často by sme sa videli. So Šimonom sme sa sem-tam stretli v škole. Soboty sme si stále nechávali ako najdôležitejší deň z celého týždňa, ale už to nebolo také, ako predtým. Naše hry sa skracovali až sme museli čas, im vyhradený, venovať iným veciam. Potom aj Šimon odišiel na strednú a každý sme zostali sám so sebou. Bavilo ma kresliť a ešte na prvom stupni ma mama prihlásila na umelecký krúžok. Kreslenie sa stalo pre mňa podstatnou voľnočasovou aktivitou, tak ako pre Martina čítanie kníh a iné intelektuálne činnosti, ako sám nazýval samoštúdium histórie a práva, a pre Šimona motorky.

Než som na strednú odišla i ja, udržali sme si s chlapcami zvyk, chodiť aspoň jednu sobotu v mesiaci spolu do kina. No potom sme sa vídali ešte menej. Bývala som na internáte a keď som na víkend prišla domov, mali sme aj tak každý svoje vlastné aktivity. Raz som omylom zbalila so sebou aj Martinovu knihu. Ako záložku v nej mal našu fotku spred jedenástich dvanástich rokov. Stáli sme na dvore a špliechali sa vodou. Celkom ma pobavili moje ružové plavky a okolo pása na dvakrát omotaný opasok so vzorom hadej kože, ktorý mi nemohol chýbať. Najviac ma však dostalo, keď som si spomenula, že ma slnko podľa toho opasku aj spálilo. Našťastie som bola vo veku, keď mi to ešte neprišlo trápne.

V piatky poobede som chodievala domov. Zo stanice som sa do dediny vozila autobusom. Vystupovala som na zastávke asi päť minút chôdze od domu a vždy som musela prejsť okolo jedného, istým spôsobom zvláštneho domu. Bývali v ňom starší manželia, ktorých nadchýnalo, ako sa ich dom mení zo žltej cez zelenú a červenú na modrú. Mňa to vlastne nadchýnalo tiež. Čo si pamätám, každý raz, keď som išla okolo, bol dom osvetlený množstvom malinkých žiaroviek, ku ktorým sa každý piatok a nedeľu večer na niekoľko minút pridávali aj tri páry svetielok v ľudských očiach. Presne pre tieto okamžiky som z domu v nedeľu odchádzala o málo skôr a v piatok večer prichádzala domov o niečo neskôr. Sledovanie svetielok sa pre manželský pár a pre mňa stalo akýmsi tichým rituálom, ktorý pretrval po celé štyri roky, čo som chodila na strednú.

Neskôr som odišla do Nemecka. Moji dvaja dávni súkmeňovci na to vždy hovorili, že som tam odišla žiť svoj veľký nemecký sen, pretože naša dedina a guľovitý kopec nad ňou mi boli príliš malé. Svetielka ma vyprevádzali a vítali ešte aj vtedy. Zrazu mi napadlo, že detstvo by som nemala také perfektné bez indiánskych sobôt a zeleného opasku. Že blikajúce svetielka mi pripomínali vždy

domov, nech už som bola kdekoľvek. Uvedomila som si, ako môžu isté drobnosti spríjemniť jeden malý život.

Po niekoľkých rokoch som sa vrátila domov. Z Martina bol už hotový právnik a zo Šimona dvojnásobný tatko. Raz v sobotu sme sa s Martinom išli prejsť. Vybehli sme na kopec nad traťou a tam sme našli Šimona s dvomi dievčatkami, ktoré nám divoko mávali. Záujem o nás však stratili v okamžiku, ako začuli prichádzať vlak a sústredili sa naň. Keď bola mašina z dohľadu, začali sa tie dve malé hádať.

„Štyridsaťosem.“

„Nie, štyridsaťdeväť.“

„Ale lokomotíva nie je vagón!“

Staršia odmietala označiť lokomotívu za vagón, mladšia odmietala rušeň odpočítať od počtu vagónov.

Nuž, nemali sme čo dodať. My traja sme sa k debate, či je alebo nie je možné považovať lokomotívu za vagón, ani nedostali.